

κατὰ πᾶν ἑαυτοῦ πολλάκις ἀφομοιώματα καλῶς μέλλουσι
δέχεσθαι πάντων ἐκτὸς αὐτῷ προσήκει πεφυκέναι τῶν εἰδῶν.
διὸ δὴ τὴν τοῦ γεγονότος ὄρατος καὶ πάντως αἰσθητοῦ μη-
5 τέρα καὶ ὑποδοχὴν μήτε γῆν μήτε ἀέρα μήτε πῦρ μήτε ὕδωρ
λέγωμεν, μήτε ὅσα ἐκ τούτων μήτε ἐξ ὧν ταῦτα γέγονεν·
b ἀλλ' ἀνόρατον εἶδος τι καὶ ἄμορφον, πανδεχές, μεταλαμ-
βάνον δὲ ἀπορώτατά πη τοῦ νοητοῦ καὶ δυσαλωτότατον αὐτὸ
λέγοντες οὐ ψευσόμεθα. καθ' ὅσον δ' ἐκ τῶν προειρημένων
δυνατὸν ἐφικνεῖσθαι τῆς φύσεως αὐτοῦ, τῆδ' ἂν τις ὀρθότατα
λέγοι· πῦρ μὲν ἐκάστοτε αὐτοῦ τὸ πεπυρωμένον μέρος φαί-
5 νεσθαι, τὸ δὲ ὑγραυθὲν ὕδωρ, γῆν τε καὶ ἀέρα καθ' ὅσον
ἂν μιμήματα τούτων δέχηται. λόγῳ δὲ δὴ μᾶλλον τὸ
τοιούδε διοριζομένους περὶ αὐτῶν διασκεπτέον· ἄρα ἔστιν
τι πῦρ αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ πάντα περὶ ὧν ἀεὶ λέγομεν οὕτως
c αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὄντα ἕκαστα, ἢ ταῦτα ἄπερ καὶ βλέπομεν,
ὅσα τε ἄλλα διὰ τοῦ σώματος αἰσθανόμεθα, μόνα ἔστιν
τοιαύτην ἔχοντα ἀλήθειαν, ἄλλα δὲ οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτα
οὐδαμῆ οὐδαμῶς, ἀλλὰ μάτην ἐκάστοτε εἶναι τί φαμεν εἶδος
5 ἐκάστου νοητόν, τὸ δ' οὐδὲν ἄρ' ἦν πλὴν λόγος; οὔτε οὖν
δὴ τὸ παρὸν ἄκριτον καὶ ἀδίκαστον ἀφέντα ἄξιον φάναι
δυσχυριζόμενον ἔχειν οὕτως, οὔτ' ἐπὶ λόγου μήκει πάρεργον
d ἄλλο μῆκος ἐπεμβλητέον· εἰ δέ τις ὄρος ὀρισθεὶς μέγας διὰ
βραχέων φανείη, τοῦτο μάλιστα ἐγκαιριώτατον γένοιτ' ἂν.
ὦδε οὖν τὴν γ' ἐμὴν αὐτὸς τίθεμαι ψῆφον. εἰ μὲν νοῦς καὶ
δόξα ἀληθῆς ἔστων δύο γένη, παντάπασιν εἶναι καθ' αὐτὰ
5 ταῦτα, ἀναίσθητα ὑφ' ἡμῶν εἶδη, νοούμενα μόνον· εἰ δ', ὡς
τισι φαίνεται, δόξα ἀληθῆς νοῦ διαφέρει τὸ μηδέν, πάνθ'
ὅπόσ' αὐτὸ διὰ τοῦ σώματος αἰσθανόμεθα θέτεον βεβαιότατα.
e δύο δὴ λεκτέον ἐκείνω, διότι χωρὶς γεγονάτων ἀνομοίως τε
ἔχετον. τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν διὰ διδαχῆς, τὸ δ' ὑπὸ πειθοῦς
ἡμῖν ἐγγίγνεται· καὶ τὸ μὲν ἀεὶ μετ' ἀληθοῦς λόγου, τὸ δὲ

a 3 αὐτῶι A (i in ras.): αὐτῶν F Y **a** 4 πάντως F Y: παντὸς A (sed
o in ras.) **a** 7 ἀνόρατον A Simpl.: ἀόρατον F Y **b** 1 ἀπορώτατά
A F Y Simpl.: τὰ πορώτατά A² (τ et ρ s. v.) **b** 5 τε A F: δὲ Y

lijepo prihvatiti odraze svih¹¹⁸ koja uvijek jesu dolikuje to da po
naravi bude izvan svih vidova. Zato onda za majku i primalju
onog postalog vidljivog, i uopće osjetivog, nemojmo reći ni da je
zemlja ni zrak ni vatra ni voda, niti ono što je iz njih postalo, a niti
ono iz čega su oni postali, nego nećemo slagati kažemo li da je to 5
neka nevidljiva i bezoblična vrsta¹¹⁹, koja sve prima, a nekako naj-
zagonetnije ima udjela na onom mislivom¹²⁰ i najteže se daje
uhvatiti. Koliko se pak o naravi toga može nagađati iz onoga ra- b
nije rečenog, ovako bi se najispravnije reklo: kao vatra u svakom
se pojedinom slučaju pojavljuje onaj dio toga koji je ovatren, kao
voda ovlaženi dio, a kao zemlja i zrak pojavljuje se prema tomu
koliko njihovih odraza prihvati. Međutim, dalje govorom razlu- 5
čujući to takvo treba o njima razmotriti ovo: je li vatra nešto sama
po sebi, kao i sve ono o čemu svagda govorimo tako da jest svako
pojedino samo po sebi, ili je pak sve ono što gledamo i što inače
tijelom opažamo jedino što ima takvu zbilju¹²¹, a nečega drugog c
osim toga nikad nigdje nema, nego u svakom pojedinom slučaju
uzalud kažemo da misliiva vrsta svakog pojedinog jest nešto, dok
to zapravo ne bi bilo ništa do puki govor? Ali niti je dolično kaza- 5
ti da je to sadašnje pitanje vrijedno da bude ostavljeno po strani, a
da ga se ne prosudi i ne raspravi, te ustvrditi da je upravo tako, niti
opširnosti govora treba dodavati drugu dodatnu opširnost. No
najprikladnije bi bilo ako bi se na vidjelo iznijela neka velika d
odredba omeđena kratkim govorom. Dakle, ovako sam prilažem
vlastiti glas pri glasovanju: ako su um i istinito mnijenje dva roda,
tad u potpunosti jesu ta „po sebi“, za nas neopazive, jedino misli-
ve vrste. A ako se, kako se to nekima čini, istinito mnijenje ništa 5
ne razlikuje od uma, tad treba postaviti da je sve što putem tijela
opažamo sasvim postojano. Ali treba kazati da su oni dvoje, bu-
dući da su odvojeno postali i nejednaki su. Naime, jedno od toga e
postaje u nama poučavanjem, a drugo uvjeravanjem. Jedno je uvi-
jek s istinitim razlogom, a drugo je nerazložito. Ono prvo se